

Monumentnummer*: 515908

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82855/68

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Urk Urk Flevoland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Urk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Urk B 846

Omschrijving**

Inleiding

Het pand is in 1929-1930 gebouwd als BROOD- en BANKETBAKKERIJ met BAKKERSWINKEL, LUNCHROOM en WONING voor Jurrie Brouwer.

Het met de voorgevel op het Wilhelminaplein georiënteerde, in een karakteristieke interbellum stijl gebouwde pand staat op de plaats waar zich voorheen het gemeentehuis en de burgemeesterswoning (schoutswoning) bevonden. Tegen de achterkant van het in baksteen opgetrokken gebouw staan nog enkele bouwdelen, die waarschijnlijk het restant zijn van een ouder bedrijfsgebouw of deel uitmaakten van de burgemeesterswoning. De voorgevel van de bakkerswinkel is niet meer de oorspronkelijke, nadat in 1946 tegen de bestaande gevel een nieuwe is opgetrokken. Hierbij is overigens wel de oorspronkelijke gevelindeling bewaard gebleven. Van groot belang is de aanwezigheid van de oorspronkelijke inventaris van zowel de bakkerswinkel als de bakkerij.

De bescherming betreft zowel het exterieur als het interieur van de bakkerswinkel, de lunchroom en de bakkerij.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De gevels van het in schone baksteen, vanuit een rechthoekige plattegrond opgetrokken hoofdvolume van het deels onderkelderde gebouw zijn deels voorzien van een trasraam met rollaag en staande rechtgesloten gevelopeningen onder rollagen. Het linker deel van het gebouw bevatte op de begane grond de bakkerswinkel (rechts) en een kleine lunchroom (links). Dit gedeelte heeft een verdieping onder een met bouletpannen gedekt zadeldak. Het hoger opgaande deel van de gevel heeft een symmetrische gevelindeling met op de begane grond een winkelentree met een venster aan weerszijden. De deur is voorzien van een keperboogvormig raam en staat evenals de vensters onder een bovenlicht met een invulling van glas-in-lood. Op de gevel zijn witgeschilderde smeedijzeren letters aangebracht: 'BROOD EN BANKERBAKKERIJ'. Op de verdieping bevinden zich drie identieke vensters met vierruits bovenramen. Deze staan evenals de gevelopeningen op de begane grond onder over de gehele gevelbreedte doorgetrokken rollagen. Het zoldervenster is keperboogvormig en bevat een kruisraam. Het uitgebouwde, verdiepingloze gedeelte bevat één venster aan de voorzijde en twee lagere vensters (waarvan het bredere rechter met middenstijl) en een entree in een ondiep portiek in de oostelijke zijgevel. De entree bestaat uit de originele terugliggende deur met een hoog en smal vierruits deurraam en een zijraam rechts van de deur. Deur en zijraam staan onder een tweedelig bovenlicht. Rechts van de entree bevindt zich een klein, staand toiletvenstertje. Het venster rechts hiervan is als het venster links van de deur. De deels afgesloten rechter hoek van de gevel staat onder een kraagstuk en verbindt het hoofdvolume met een lager en ouder bouwdeel. De oostelijke zijgevel is boven de gevelopeningen verlevendigd door een fries met uitgemetselde bloktand en rollaag. Het plat van dit verdiepingloze gedeelte wordt omheind door een bakstenen borstwering met hoger opgetrokken hoekkolommen. Op het platte dak komt een deur uit, die is geplaatst in het wit gepleisterde oostelijke geveldeel van de boven de winkel staande verdieping met staafankers en uitstekende zolderbalken met diamantkoppen.

Het zichtbare deel van de achtergevel van dit hoger opgaande bouwdeel is opgetrokken in handvormsteen. Het verdiepingloze deel direct hierachter staat onder zadeldak met steile dakschilden en is waarschijnlijk het restant van een ouder bouwdeel. Het hier haaks opstaande gedeelte maakt weer deel uit van de hoofdvorm.

Dit twee bouwlagen tellende bouwdeel staat onder een schilddak en heeft een op het plat uitkomende, aangebouwde kapel met deur en platte uitbouw met smalle deur. In het hier haaks opstaande muurvlak bevindt zich een venster dat evenals het verdiepingsvenster boven de lange zijgevel onder een rollaag staat. Dit hoger opgaande bouwdeel heeft gevels die aan de bovenkant zijn voorzien van staafankers en worden beëindigd door een rollaag. Het iets schuin weglopende, verdiepingloze oudere gedeelte rechtsachter het hoofdvolume heeft een kopgevel met een smalle oostelijke muur tot de knik in het dakschild. Het betreft een gepleisterde tuitgevel die is voorzien van staafankers, een niet origineel venster en een smeedijzeren bekroning op de tuit. De westgevel van dit oudere achterste gedeelte van de bakkerij is gepleisterd en voorzien van staafankers (schieters), rechtgesloten vensters met brede onderdorpels en een deur. Het venster rechts van de deur is openslaand en voorzien van diagonale regels. Tussen het bedrijfsgebouwen en het woongedeelte staat een haaks op de gevel gebouwde bakstenen muur met deur onder segmentboog tussen hoger opgaande bakstenen pilasters. Het lagere muurtje links van de deur is voorzien van hekken tussen bakstenen pijlers. Evenwijdig met de westgevel loopt tevens een bakstenen erfscheiding met ezelsrug, waarop een ijzeren hek is geplaatst. In de gevel van het hoger opgaande woonhuis-/winkelige gedeelte bevindt zich op de begane grond een venster met glas-in-lood in het bovenlicht (gelijk aan die boven de vensters in de voorgevel) en een porte brisée met keperboogvensters en met glas-in-lood ingevuld bovenlicht met festoenen, eveneens als die in de voorgevel. Hier links van staan drie vensters - twee smallere en een bredere daar tussenin - met bovenlicht. Uit het dakschild daarboven steekt een brede houten dakkapel met plat dak. Het lagere deel van de westgevel wordt beëindigd door een houten boeiboord, het hogere door uit de gevelrand stekende zolderbalken met diamantkoppen. Het inwendige van de bakkerij is nog voorzien van de oorspronkelijke rijskast en een ingebouwde oven met gietijzeren ovenklep met het opschrift 'Maison Kurz van Obergen, Brussel' en art nouveau versiering in een deels convex gewelfde, betegelde muur. Ook de inventaris van de winkel is nog intact. Hiertoe behoren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onder meer de etalagekasten (vitrines) met geëtst glas, winkelkasten, een toonbank, deels betegelde wanden en plafonds met houten profiellijsten. Ook het buffetje in de voormalige lunchroom is nog aanwezig. Bij het achterste, oudste deel van het pand bevindt zich nog een oude waterkelder.

Waardering

Het samengestelde pand is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

- Het pand heeft cultuurhistorische waarde vanwege de oorspronkelijke functies en als goed en representatief voorbeeld van een combinatie van een winkelwoning met bedrijfsruimte.
- Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de voor de bouwtijd karakteristieke kenmerken en vanwege de bijzondere samenhang tussen in- en exterieur van de samenstellende bouwdelen.
- Het pand heeft stedenbouwkundige waarde als een belangrijk onderdeel van de bebouwing aan het Wilhelminaplein en vanwege de ruimtelijke relatie hiermee.
- Het pand is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur en het interieur.
- Omdat alle oorspronkelijke functies nog herkenbaar en vrijwel compleet aanwezig zijn is er tevens sprake van zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Bakkerij